

ВАТАНСЕВАРЛИК ВА МАЪНАВИЙ ТАРБИЯ ҲАҚИДА

Турғунбоев Тоҳиржон Абдуғофурович

Фарғона давлат университети Ҳарбий таълим факультети ўқитувчиси

Убайдуллаев Саидакбар Сайдалиевич

*Фарғона давлат университети Ҳарбий таълим факультети 2-босқич
курсанти*

Ватанпарварлик – ахлоқий ва ижтимоий-сиёсий тамойил бўлиб, унинг асосида Ватанга муҳаббат, зарур лаҳзани белгилаш ва ўз манфаатларини қурбон қилиш ётади. Таърифлаш тамойили этарли руҳий онгнинг мавжудлиги, Ватанга муҳаббат ва садоқат, фуқаролик бурчини ва Ватан манфаатларини ҳимоя қилиш бўйича конституциявий мажбуриятларни бажариш истагини ўз ичига олади. Ватанпарварлик ўз мамлакатининг маданий ғурури ва ғалабасини, "характер", маданий анъаналар ва ўз-ўзини идентификация қилиш (фуқаролигига, мамлакатига, тилига, урф-одатларига алоҳида ҳиссий боғлиқлик) ва ўз миллати вакилларига бўлган эҳтиёжни англатади.

Ватанпарварликнинг оддий сўзлари - сиз ўз ватанингизни севишга, юртга, яшаш ва туғилган жойга муҳаббат ва садоқатга тайёр эканлигингиздир.

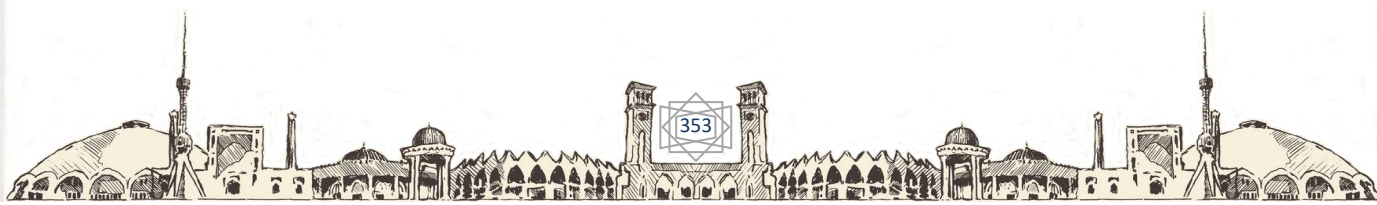
Ватанпарварлик мавзусидаги мулоҳазалар кўпинча ҳар хил бўлади, чунки кўпчилик бу ахлоқий тамойилнинг маъноси ва аҳамиятига рози эмас. Шу боис, кимлардир ўзини ватанпарвар деб билади, бошқалари эса йўқ. Бироқ, одамлар ватанпарварлик нима эканлигини таърифлаб берадиган умумий нарса - бу ўз ватанига муҳаббатдир.

Нега ҳамма одамлар ватанпарвар эмас

Ҳозирги кунда кўп одамлар ватанпарварлик ўйнашади ва аслида бундай эмас. Бу, биринчи навбатда, жамият амал қиладиган мода билан боғлиқ. Ватанпарварнинг бир нечта фуқароси бўлиши мумкин эмас, чунки инсон қийин танлов олдида турибди, агар керак бўлса, у қайси Ватанни ҳимоя қилиши ва муаммоли вазиятларда кимнинг манфаатлари учун курашиши керак?

Бўшлиқлар ва ахлоқий тарбия туфайли ёш авлод камдан-кам ҳолларда ватанпарварлик нима эканлигини ёзмайди. Гарчи таълим жараёнининг вазифалари доимо ёш авлодни маънавий-ахлоқий тарбиялашни ўз ичига олади. Кишилик жамияти муттасил ўзгаришларни бошдан кечирмоқда, у билан бирга ахлоқий меъёрлар ҳам ўзгариб бормоқда. Ва бир вақтлар номақбул деб ҳисобланган нарса энди меъёрни англатиши мумкин ва чекловга олиб келмайди. Ахлоқий асосларни шакллантиришда маданият, маънавий тарбия, ватанпарварлик катта таъсир кўрсатади.

Ватанпарварлик шундай туйғуки, чин юракдан, сиёҳ, уни сунъий равишда ўйнаш қийин. Кўпчилик ўз ватанига ватанпарвар сифатида муносабатда бўлади,

улар ўз мамлакати ва спорти билан фахрланадилар, дўстлари билан фахрланадилар ва ўз ватанларини жуда яхши кўрадилар.

Ватанпарварлик тарбияси болаликдан бошланади. Мактаб ижтимоий институт бўлиб, ҳар бир шахсни ватанпарвар қилиб тарбиялаш вазифасини тизимли, чуқур ва изчиллик билан кўяди, чунки бола руҳияти маънавий-руҳий тарбияни энг кўп қабул қилади.

Мактабда таълим ватанпарварлик идеалининг таърифига эришишга қаратилган. Замонавий идеал ватанпарвар – баркамол, ғайратли, мамлакатни барпо этиш ва ривожлантириш учун масъулиятни, камтаринлик ва маънавиятни, ўз халқининг маданий анъаналарини чуқур англаган ижодкор шахсдир.

Ҳаётда асосий нарса нафақат ахлоқий меъёрларни билиш (инсонпарварлик, раҳм-шафқат, адолат, бағрикенглик, тинчликсеварлик, алтруизм тамойиллари), балки кундалик ҳаётда ҳеч кимга таянмасликдир. Ахлоқий меъёрларни қўллаш инсонни юксак ахлоқий деб аташ ҳуқуқини беради.

Муайян ахлоқий тамойилларни ишлаб чиқиш орқали ватанпарварни тарбиялаш. Аниқланганки, ҳар бир инсон ўзига хос ички эътиқодларга амал қилади, бу ахлоқий тамойиллар деб аталади.

Ватанпарварлик тамойили Ватанга муҳаббат, уни асраб-авайлаш, табиатга ҳурмат, Ватанни душмандан ҳимоя қилишга тайёрлик, тарихга ҳурмат ва миллий меросга ҳурмат билан муносабатда бўлиш, давлат ютуқлари билан фахрланишдан иборат.

Жамият ўз Ватани учун кенг кўламли умуммиллий вазифаларни ҳал қилганда, маънавий-ахлоқий кўрсатмалар тизимини яратганда олади. Бундай масканлар ўз она тили, ўзига хос маданияти ва халқ қадриятларига ҳурмат кўрсатган, аждодлари хотираси, миллий тарихимизнинг ҳар бир саҳифасини сақлаган жойда пайдо бўлади. Маданий ва оилавий анъаналарда сақланиб қолган асосий миллий қадриятлар авлоддан-авлодга ўтадиган жой.

Маънавий-руҳий тарбиянинг энг муҳим мақсади – педагогика жамиятининг ижтимоий мажбурий талаблари ҳар бир ўқувчи шахсининг виждон, бурч, қадр-қиммат, ор-номус каби ички рағбатларга айланишидир.

Психологлар кичик ёшдаги болаларда нимани ўрганиш ва уларга нима дейиш кераклиги ҳақидаги ҳақиқатга мойиллик ва содиқлик кучайганлигини аниқладилар. Мактаб ёшида улар ахлоқий меъёрлар зарурлигини тушунадилар. Агар бола ишлашни ўрганмаса, аҳмоқона ғамхўрлик қилмаса, яқинларини севмаса, катталарни ҳурмат қилмаса, унинг отларига ишонмаса, келажакда бу кўникмаларни сингдириш қийинроқ бўлади. Шунинг учун ватанпарварлик тарбияси тизимини мактаб ёшидан бошлаб қўйиш керак. Кичик фуқароларнинг ватанпарварлик тарбияси статистик бўлиши керак.

Фойдаланилган адабийотлар:

1. Abdugafurovich, T. T. (2022). ЁШЛАРДА СОҒЛОМ МАФКУРА ВА ВАТАНПАРВАРЛИК ТУЙҒУСИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ. *O'ZBEKISTONDA FANLARARO INNOVATSIYALAR VA ILMIY TADQIQOTLAR JURNALI*, 1(8), 846-849.
2. Abdugafurovich, T. T. (2022). ЁШЛАРДА СОҒЛОМ МАФКУРА ВА ВАТАНПАРВАРЛИК ТУЙҒУСИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ. *O'ZBEKISTONDA FANLARARO INNOVATSIYALAR VA ILMIY TADQIQOTLAR JURNALI*, 1(8), 846-849.
3. Abdugafurovich, T. T. (2022). ЁШЛАРДА СОҒЛОМ МАФКУРА ВА ВАТАНПАРВАРЛИК ТУЙҒУСИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ. *O'ZBEKISTONDA FANLARARO INNOVATSIYALAR VA ILMIY TADQIQOTLAR JURNALI*, 1(8), 846-849.
4. Abdugafurovich, T. T., & Shokhmukhammad, M. (2021). THE ROLE OF EDUCATING STUDENTS IN THE SPIRIT OF MILITARY PATRIOTISM IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 9(9), 126-130.
5. Abdugafurovich, T. T., & Shokhmukhammad, M. (2021). THE ROLE OF EDUCATING STUDENTS IN THE SPIRIT OF MILITARY PATRIOTISM IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 9(9), 126-130.
6. Abdugafurovich, T. T., & Shokhmukhammad, M. (2021). THE ROLE OF EDUCATING STUDENTS IN THE SPIRIT OF MILITARY PATRIOTISM IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 9(9), 126-130.

